

DOCUMENT RESUME

ED 455 706

FL 026 859

AUTHOR Boruszczyk, Bohdan, Comp.; And Others
TITLE Khorobrist': uchnivs'kyi zoshyt (Courage: Student Activity Book) [and] Khorobrist': vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta (Courage: Answer Key to Student Activity Book). Collage 2: A Ukrainian Language Development Series.
INSTITUTION Alberta Learning, Edmonton. Learning and Teaching Resources Branch.
SPONS AGENCY Alberta Learning, Edmonton. Language Services Branch.
ISBN ISBN-0-7785-1288-6; ISBN-0-7785-1290-8
PUB DATE 2001-00-00
NOTE 88p.; For related Ukrainian student activity and answer key documents, see FL 026 858-60 and 867-70. Funded by Ukrainian Language Education Centre, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, and Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.
AVAILABLE FROM Alberta Learning, Learning and Teaching Resources Branch, 11160 Jasper Avenue, Edmonton, AB, Canada T5K 0L2.
PUB TYPE Guides - Classroom - Learner (051) -- Guides - Classroom - Teacher (052)
LANGUAGE Ukrainian
EDRS PRICE MF01/PC04 Plus Postage.
DESCRIPTORS Class Activities; Cultural Background; *Cultural Education; Ethnic Groups; Foreign Countries; Heritage Education; Instructional Materials; Literature; Pattern Drills (Language); *Reading Materials; Second Language Instruction; Second Language Learning; *Ukrainian; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary Development; Writing Skills
IDENTIFIERS Canada; *Ukrainians

ABSTRACT

One of four intermediate- to advanced-level activity books in a series, this student workbook offers a selection of exercises, vocabulary builders, dialogs, and writing exercises for language skill development. It is intended for use in the instruction of native speakers, heritage language learners, or second language learners of Ukrainian. Also included is a teacher's answer key to accompany the student activity book. (CNP)

Khorobrist': uchnivs'kyi zoshyt (Courage: Student Activity Book)

[and]

Khorobrist': vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta (Courage: Answer Key to Student Activity Book)

Collage 2: A Ukrainian Language Development Series

Bohdan Boruszcak, Compiler

And Others

PERMISSION TO REPRODUCE AND
DISSEMINATE THIS MATERIAL HAS
BEEN GRANTED BY

C. Andrews

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES
INFORMATION CENTER (ERIC)

1

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

- ☐ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
- ☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

- Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy.

Хоробрість

УЧНІВСЬКИЙ ЗОШИТ

Courage

Student Activity Book

Програма навчання української мови

Collage
КО
ЛЯ
Ж

inian Language Development Series

Уклали
Б. БОРУЩАК
О. ГІНДА
В. ЛИТВИН
Г. ЯРЕМКО

Хоробрість

УЧНІВСЬКИЙ ЗОШИТ

Courage

Student Activity Book

Уклали

Богдан Борушак

Одарка Гінда

Віра Литвин

Галина Яремко

Програма навчання
української мови

A Ukrainian Language
Development Series

Освіта Альберти
Відділ учнівських і вчительських матеріалів
Едмонтон, Канада

©2001 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

Every reasonable effort has been made to trace ownership of copyright materials. Information enabling the publisher to rectify any reference or credit in future printings will be welcomed.

All rights reserved.

Видавництво намагалося відшукати власників авторських прав кожного твору в цьому учнівському зошиті й буде вдячне за інформацію, зауваження та поправки, які просить надсилати на подану нижче адресу.

The primary intended audience for this publication is:

Головними користувачами цього видання будуть:

Administrators	
Counsellors	
General Audience	
Parent School Councils	
Parents	
Students	✓
Teachers	

Адміністратори	
Радники	
Загальна публіка	
Шкільні батьківські ради	
Батьки	
Учні	✓
Учителі	

Pilot edition published 1990.
Printed in Canada.

Alberta Learning
Learning and Teaching Resources Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427-2984; Fax: (780) 422-0576
Internet: <http://ednet.edc.gov.ab.ca>

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Learning and Teaching Resources Branch.
Khorobrist' : uchnivs'kyi zoshyt = Courage : student activity
book / compiled by Bohdan Boruszcak ... [et al.].

ISBN 0-7785-1288-6

I. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Boruszcak, Bohdan. II. Title. III. Title: Courage: student activity book. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG3811.A333 2001

491.79

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм при Міністерстві освіти Альберти.

*Публікація матеріалів для 8-ї класи,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою*

**Методичного кабінету української мови
при Канадському інституті українських студій,
Альбертський університет,**

i

Клубу українських професіоналів і підприємців Едмонтону.

*The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was
sponsored by the*

Language Services Branch of Alberta Learning.

*The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the*

**Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,**

and the

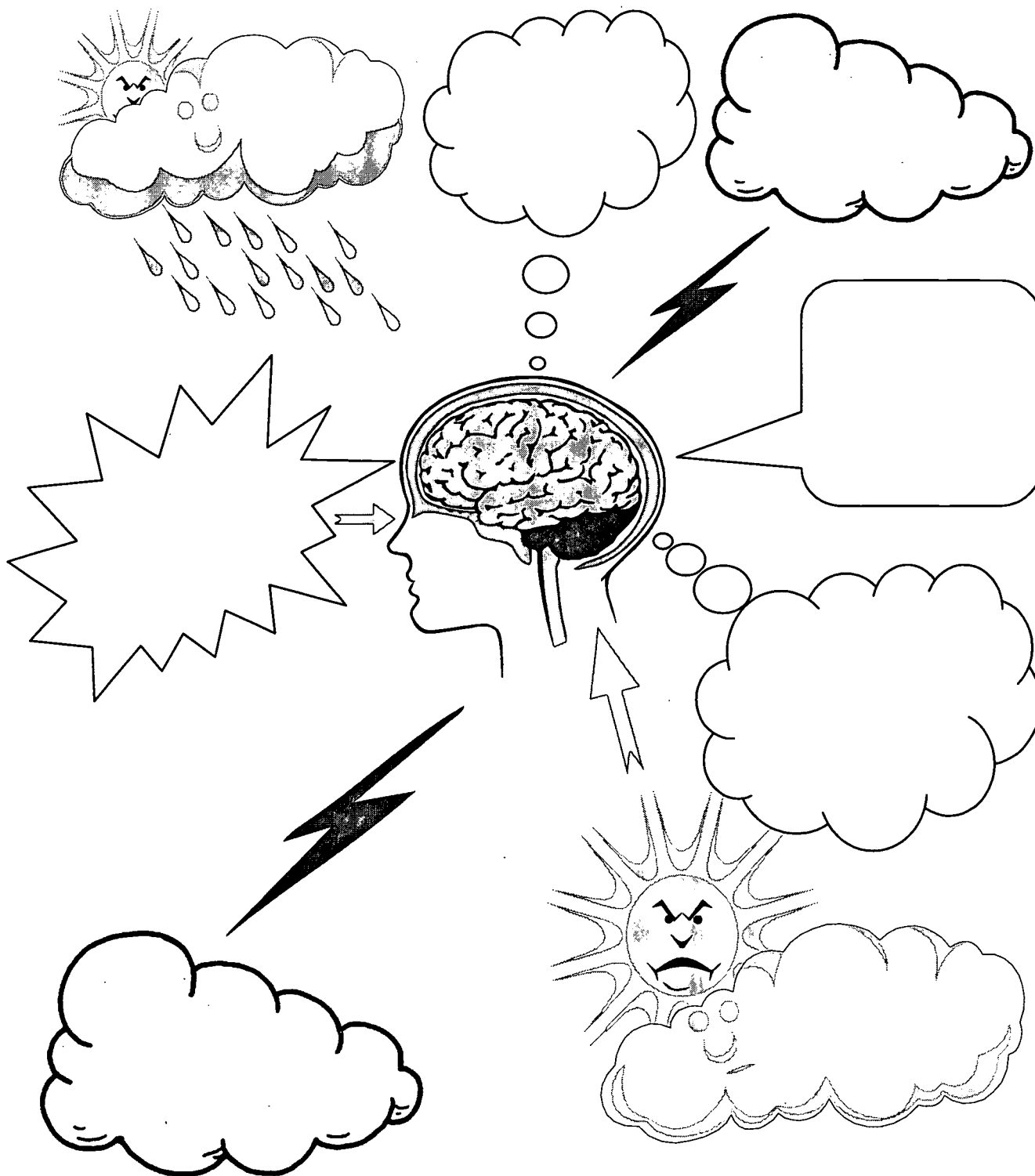
Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

ЗМІСТ

Вправа 1.	Мозкова атака	1
Вправа 2.	Хоробрість	2
Вправа 3.	Знайди слово	22
Вправа 4.	Нагорода найхоробрішій людині	23
Вправа 5.	Гра-мішанка	28
Вправа 6.	Лицар, козак, мушкетер, космонавт і	29
Вправа 7.	Плавчиха тренується	34
Вправа 8.	Боротьба з вовком	35
Вправа 9.	Прислів'я правду каже	38
Вправа 10.	Підбери синоніми	39
Вправа 11.	Створи словосполучення	40
Вправа 12.	Підпиши рисунки	42
Вправа 13.	Скажи одним словом	43
Вправа 14.	Кросворд	44
Вправа 15.	Знахідний відмінок	45
Вправа 16.	Підбери прийменники	47
Вправа 17.	Що це означає?.....	48
Вправа 18.	Дослідження	49
Словник	53
Особистий список нових слів	59

ВПРАВА І. МОЗКОВА АТАКА

Подумай і запиши всі слова, які приходять тобі на думку, коли ти чуєш слово «хоробрість».

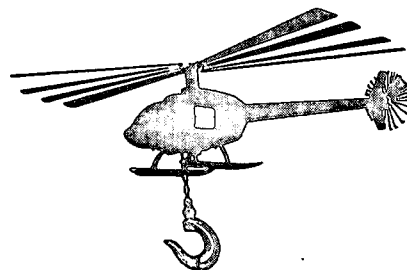

ВПРАВА 2. ХОРОБРІСТЬ

- А. У групах складіть діалог на тему «Хоробрість», уживаючи рисунки та слова на сторінках 2-21. Запишіть свій діалог на окремому аркуші паперу. Зробіть драматизацію діалогу в класі.

Рисувала Катрин Арканд.

глибоко
голосно
допомагати
кликати на допомогу

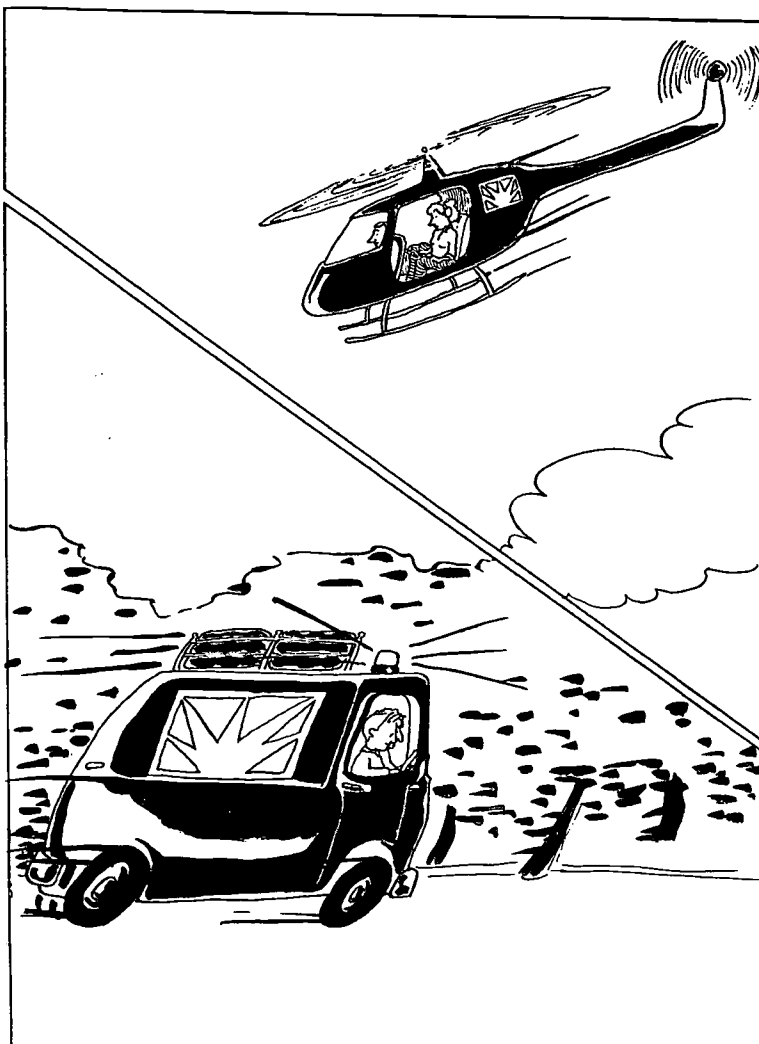
крутий, -а, -е, -і
переляканий, -а, -е, -і
підбадьорювати
поранений, -а, -е, -і

рятувати
стрімкий, -а, -е, -і
тяжке становище
ущелина

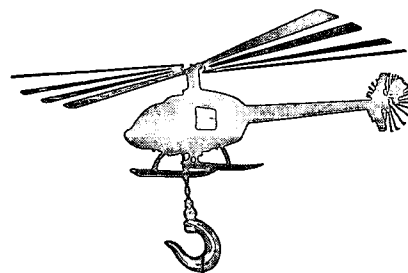
Б. Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
глибоко	далеко від поверхні	Тато посадив дерево <i>глибоко</i> в землю.
голосно		
допомагати		
кликати на допомогу		
крутий		
переляканий		
підбадьорювати		
поранений		
рятувати		
стрімкий		
тяжке становище		
ущелина		

Рисувала Катрин Арканд.

вертоліт
мигавка
рятівники

рятувальна служба
рятувальне спорядження
швидко

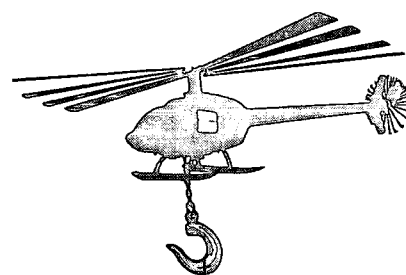
Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
вертоліт		
мигавка		
рятувальники		
рятувальна служба		
рятувальне спорядження		
швидко		

Рисувала Катрин Арканд.

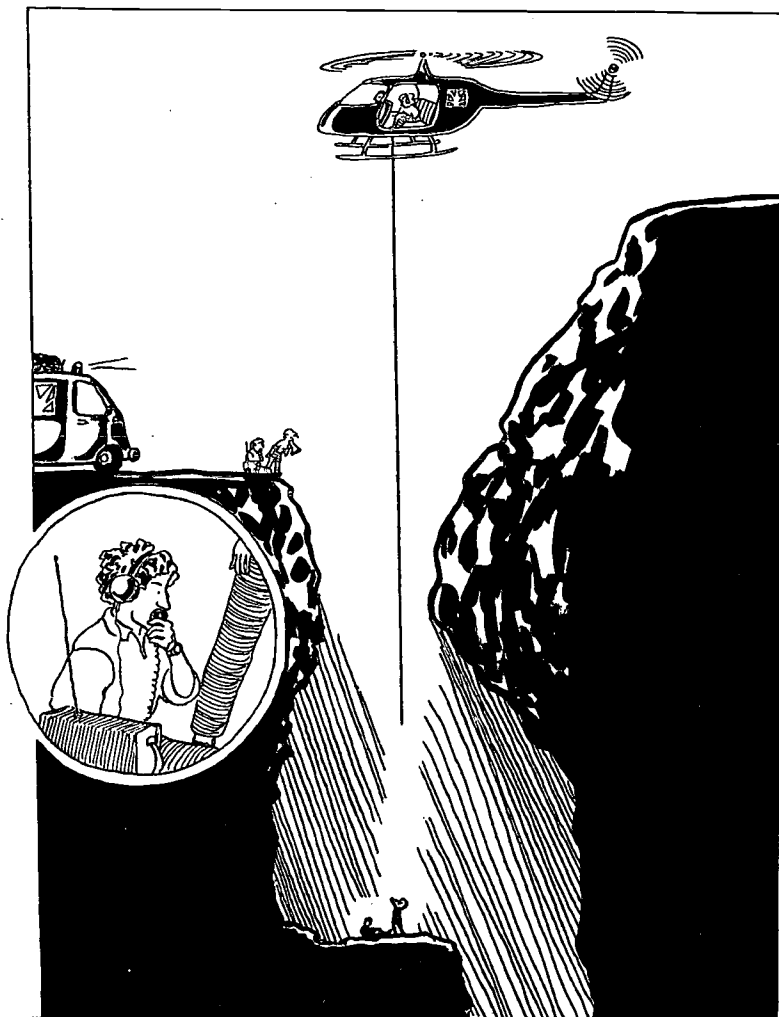
антена
зв'язок по радіо
знайти
координувати свої дії

мікрофон
навушники
радіопередавач
урятувати

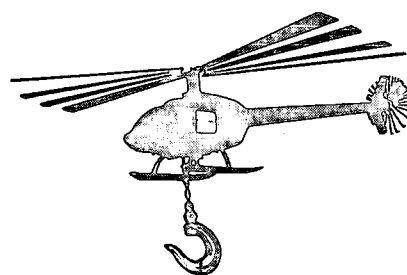
Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
антена		
зв'язок по радіо		
знайти		
координувати свої дії		
мікрофон		
навушники		
радіопередавач		
урятувати		

Рисувала Катрин Арканд.

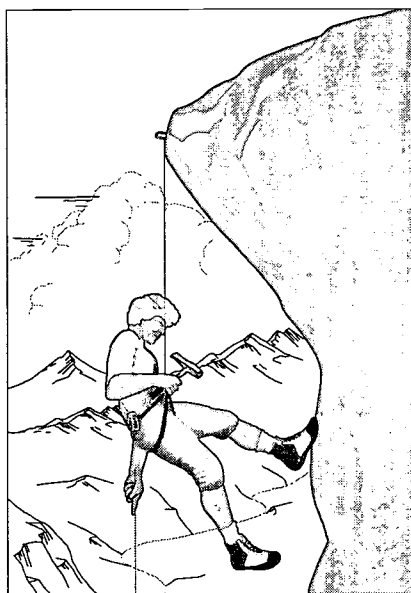

давати вказівки
закороткий, -а, -е, -і
линва

мегафон
надія
спустити

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
давати вказівки		
закороткий		
линва		
мегафон		
надія		
спустити		

Рисувала Катрин Арканд.

досягати	дотягнутися
занизький, -а, -е, -і	
зависоко	неможливо

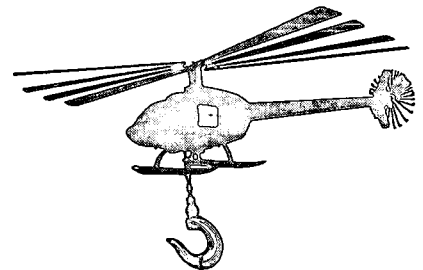
Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
досягати		
дотягнутися		
зависоко		
занизький		
неможливо		

Рисувала Катрін Арканд.

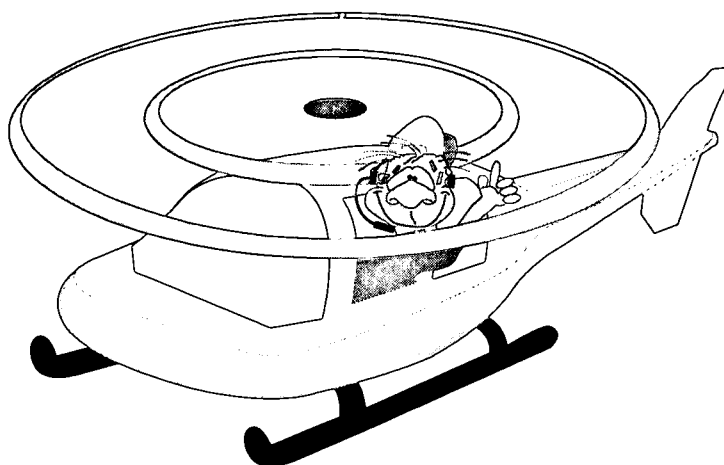
втратити керування
заблизько
зачепитися

знизитися
необережно
попереджувати

пропелер
ударитися
хвіст вертолета

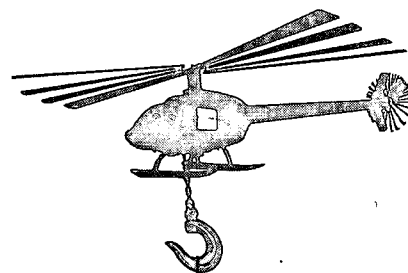
Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
втратити керування		
заблизько		
зачепитися		
знизитися		
необережно		
попереджувати		
пропелер		
ударитися		
хвіст вертолета		

Рисувала Катрин Арханд.

вибух
пригнутися
розбитися
ударитися об скелю

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
вибух		
пригнутися		
розбитися		
ударитися об скелю		

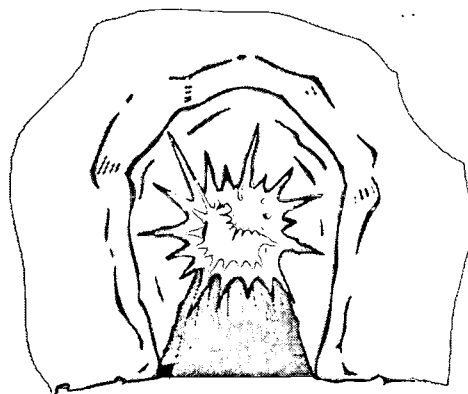
Рисувала Катрин Арканю.

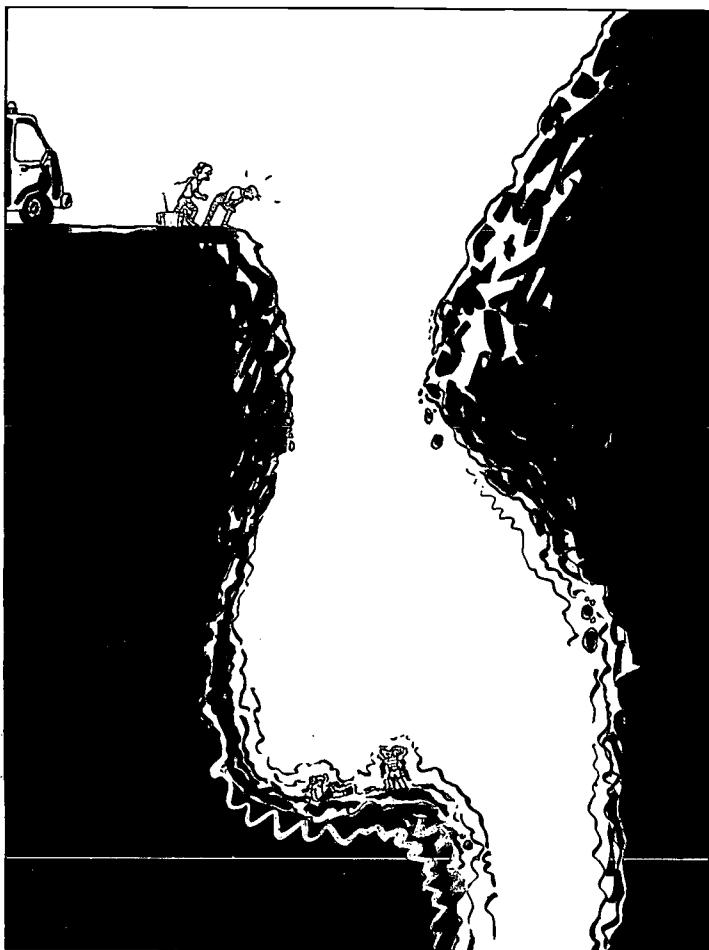

жаль
жахливий, -а, -е, -і
катастрофа
перелякатися
полум'я
розгублений, -а, -е, -і
уламки

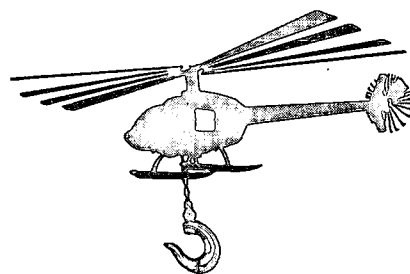
Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
жаль		
жахливий		
катастрофа		
перелякатися		
полум'я		
розгублений		
уламки		

Рисувала Катрин Арканд.

вагатися
надія на порятунок
наслідок

нова ідея
підбадьорювати
поспішати

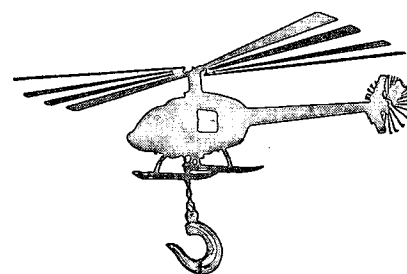
Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
вагатися		
надія на порятунок		
наслідок		
нова ідея		
підбадьорювати		
поспішати		

Рисувала Катрин Арканд.

міцно триматися
небезпечний, -а, -е, -і
обв'язатися ланвою
обережно
обов'язок

підстраховувати
рятувати
самостійно
спускатися
хоробрість

Поясни значення слова чи фрази або подай синонім. Потім напиши речення.

Слово/Фраза	Значення/Синонім	Речення
міцно триматися		
небезпечний		
обв'язатися линвою		
обережно		
обов'язок		
підстраховувати		
рятувати		
самостійно		
спускатися		
хоробрість		

ВПРАВА 3. ЗНАЙДИСЛОВО

А. Знайди 24 слова, які ти вже вивчив/вивчила у цій темі. Слова написані по горизонталі, по вертикалі, по діагоналі й задом наперед. У праці тобі допоможе словник наприкінці цього зошита.

п і д с т р а х о в у в а т и д є в а
а б ж у л с я с х и л и н а п о ю б ж
м о и у о а ь т с і р б о р о х ь ю є
ф т о ж п ь т с і в и л і м с р р н в
п р ц ь ц з м л е в е р т о л і т а ж
о у а а ю г і м а б н є е б і б а б о
р щ ю д я с е ю б в е и с а н н л и й
о е щ ч і п с л в н с в к у в о к є и
г л у к о о р д и н а ц і я о м а к н
и и л г н р п щ г к т у с в а л и о е
к н є б ф я щ е ж о а ж т л т н п с н
и а с я е д і г р ц х п у щ ш р щ т а
н к ь а а ж х д н е з а т у з с я р р
р в а ф с е с л м ь д х в е а т ь і о
а а н е т н а п а і о а п х р в ж м п
к г ж х ю н ю р л в н п в щ ю ф н к с
а и ф ю р я є с у з б у ф а в т о и т
н м е г а ф о н ю м ч о б в ч ю й й л

Б. Випиши слова, які ти знайшов/знайшла у «Знайдислові». Порівняй свої відповіді з відповідями однокласників.

ВПРАВА 4. НАГОРОДА НАЙХОРОБРІШІЙ ЛЮДИНІ

Прочитай наступні чотири статті про хоробрі вчинки людей і виріш, кому належить нагорода за найхоробріший вчинок. Потім виповни грамоту на 27-й сторінці.

1. Парашутист-рятівник

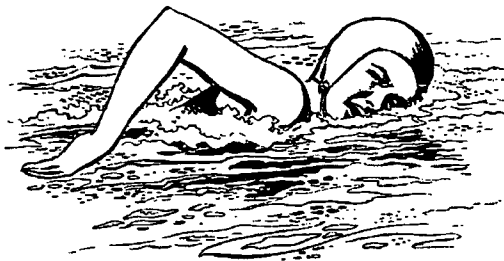

Лері Стовн із Келовни — член рятувальної служби парашутистів Канади. У березні на півночі Британської Колумбії розбився невеликий літак. Лері Стовн спустився на парашуті у приблизне місце катастрофи. Він швидко відшукав потерпілих, надав їм першу допомогу й викликав по радіо групу рятівників.

Занотуй для себе важливі дані зі статті.

A large, spiral-bound notebook with many horizontal lines for writing. The spiral binding is on the left side.

2. Рятувальна служба на воді

Це сталося на озері Пиджин. Анна Равстон одягала підводну маску, коли почула жахливий крик. Серед озера в човні стояла жінка, кликала на допомогу й показувала пальцем у воду. Її дитина впала з човна в озеро. Анна, не вагаючись, пірнула у воду й попливла до човна. Вона знайшла під водою непритомну дитину й витягла її з води. Потім вона надала дитині першу допомогу й відвезла її до лікарні.

Занотуй для себе важливі дані зі статті.

3. Рятувальна служба на лижвах

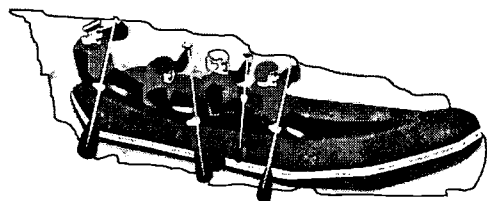

Усі знають, що рятувальна служба на лижвах дуже важлива в горах. Особливо вдячні люди Маркові Медовському. Уже п'ять років Марко працює членом рятувальної служби на лижвах у гірському містечку Джаспер, що в Канаді. За цей час він урятував п'ятнадцять осіб. Одних він знайшов у лісі. Вони загубилися й довго блукали в горах. Інших витягнув з-під снігових обвалів. Марко надавав потерпілим першу допомогу та транспортував їх до лікарні.

Занотуй для себе важливі дані зі статті.

A large, spiral-bound notebook with multiple lined pages, intended for taking notes. The notebook is open, showing several pages with horizontal lines for writing.

4. Незвичайна подорож по ріці

Одного разу Лариса Коваленко вирішила подорожувати човном у бистрих водах гірської ріки. Вона винайняла надувний човен і приїхала з подругами на ріку Фрейзер у центральній Британській Колумбії. Дівчата спустили човен у воду. Вода так швидко понесла його, що вони пропливли 10 км за 25 хвилин. Подруги сміливо подолали страшні й небезпечні пороги. На одному з них човен ледь-ледь не перевернувся, але дівчата втримали його. Після цієї пригоди Лариса сказала, що буде й далі подорожувати по бурхливих гірських ріках.

Занотуй для себе важливі дані зі статті.

A large spiral-bound notebook with a metal spiral binding on the left side. The pages are lined and empty, intended for taking notes.

ГРАМОТА НАЙХОРОБІШІЙ ЛЮДИНІ

(ім'я та прізвище)

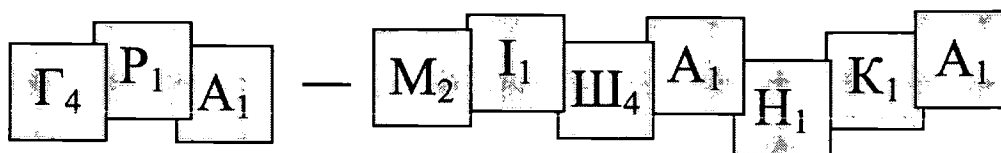
нагороджується

за _____

_____ (дата)

_____ (підпис)

ВПРАВА 5.

Розшифруй слова у клітинках. Запиши їх. У розшифрованих словах підрахуй очки. За слово з десяти літер додай 50 очок. Якщо ти правильно розшифруєш усі слова, то твоя сума буде 117 очок.

	Слово	Очки										
1.	<table border="1" style="display: inline-table; text-align: center;"> <tr> <td>C₁</td><td>Ь₁</td><td>P₂</td><td>O₁</td><td>I₁</td><td>O₁</td><td>Б₁</td><td>X₁</td><td>P₁</td><td>T₁</td> </tr> </table>	C ₁	Ь ₁	P ₂	O ₁	I ₁	O ₁	Б ₁	X ₁	P ₁	T ₁	=
C ₁	Ь ₁	P ₂	O ₁	I ₁	O ₁	Б ₁	X ₁	P ₁	T ₁			
2.	<table border="1" style="display: inline-table; text-align: center;"> <tr> <td>T₁</td><td>P₂</td><td>B₁</td><td>I₁</td><td>K₁</td><td>Я₂</td><td>H₁</td><td>I₁</td> </tr> </table>	T ₁	P ₂	B ₁	I ₁	K ₁	Я ₂	H ₁	I ₁	
(це слово має подвійну вартість)		
T ₁	P ₂	B ₁	I ₁	K ₁	Я ₂	H ₁	I ₁					
3.	<table border="1" style="display: inline-table; text-align: center;"> <tr> <td>A₂</td><td>У₂</td><td>H₁</td><td>Щ₄</td><td>I₁</td><td>E₂</td><td>Л₁</td> </tr> </table>	A ₂	У ₂	H ₁	Щ ₄	I ₁	E ₂	Л ₁	=			
A ₂	У ₂	H ₁	Щ ₄	I ₁	E ₂	Л ₁						
4.	<table border="1" style="display: inline-table; text-align: center;"> <tr> <td>H₁</td><td>E₁</td><td>A₂</td><td>T₁</td><td>A₂</td><td>H₁</td> </tr> </table>	H ₁	E ₁	A ₂	T ₁	A ₂	H ₁	
(перша літера має подвійну вартість)				
H ₁	E ₁	A ₂	T ₁	A ₂	H ₁							
5.	<table border="1" style="display: inline-table; text-align: center;"> <tr> <td>П₁</td><td>O₁</td><td>M₁</td><td>O₁</td><td>Д₁</td><td>Г₁</td><td>O₁</td><td>A₂</td> </tr> </table>	П ₁	O ₁	M ₁	O ₁	Д ₁	Г ₁	O ₁	A ₂	=		
П ₁	O ₁	M ₁	O ₁	Д ₁	Г ₁	O ₁	A ₂					
6.	<table border="1" style="display: inline-table; text-align: center;"> <tr> <td>E₁</td><td>Я₂</td><td>I₁</td><td>Д₁</td> </tr> </table>	E ₁	Я ₂	I ₁	Д ₁	=						
E ₁	Я ₂	I ₁	Д ₁									

Сума твоїх очок

ВПРАВА 6. ЛИЦАР, КОЗАК, МУШКЕТЕР, КОСМОНАВТ І ...

А. Лицар, козак, мушкетер і космонавт розповідають про себе. Допиши їхні розповіді. Упиши в лінійки відповідні за змістом слова, щоб вийшли повні речення. У разі потреби подивись у словник чи енциклопедію або запитай учителя/вчительку.

1.

Я лицар. Мене звуть _____ ім'я

Я дуже хоробрий, _____ який?

_____ і
_____ який?

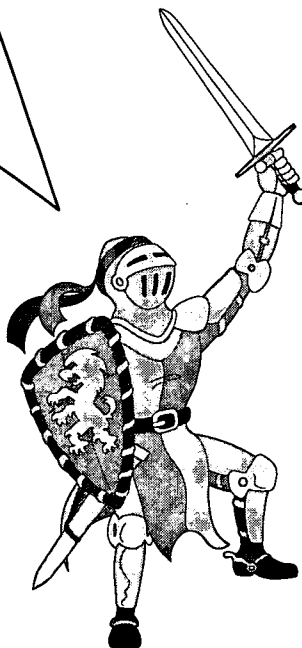
_____ який?

Я живу в _____ країна. Я служу своєму

князеві. Я вмію _____ що робити?

_____ і _____ що робити?

Люди мене _____ що роблять?

2.

Я козак. Мене звать _____ ім'я
 Я теж дуже хоробрий, _____ який?
 _____ і _____ який?
 Я живу в _____ країна. Я служу своєму
 народові. Ми, козаки, мусимо _____ що робити?
 _____ і _____ що робити?
 Люди нас _____ що роблять?

3.

Я мушкетер. Мене звуть _____ ім'я

Я не поступлюся хоробрістю перед лицарем і козаком. Я _____ і
який? який?

_____ Я живу в _____ країна
який?

Я служу своєму королеві. Ми, мушкетери, завжди готові _____ і
що робити? що робити?

_____ Люди нас
що робити?

_____ що роблять?

4.

Я космонавт. Мене звуть _____ ім'я

Я також хоробрий, _____ який?

_____ і _____ який?

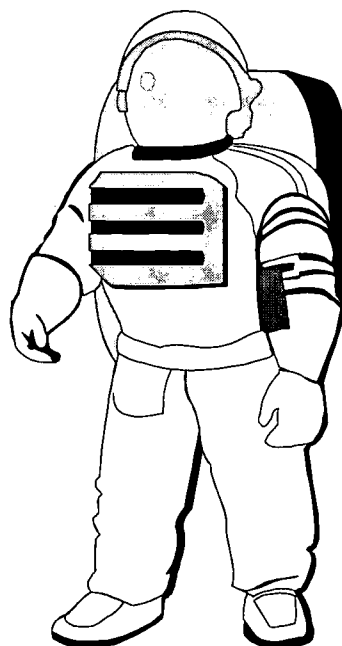
Я живу в _____ країна. Я служу

своїй державі. Я вмію _____ що робити?

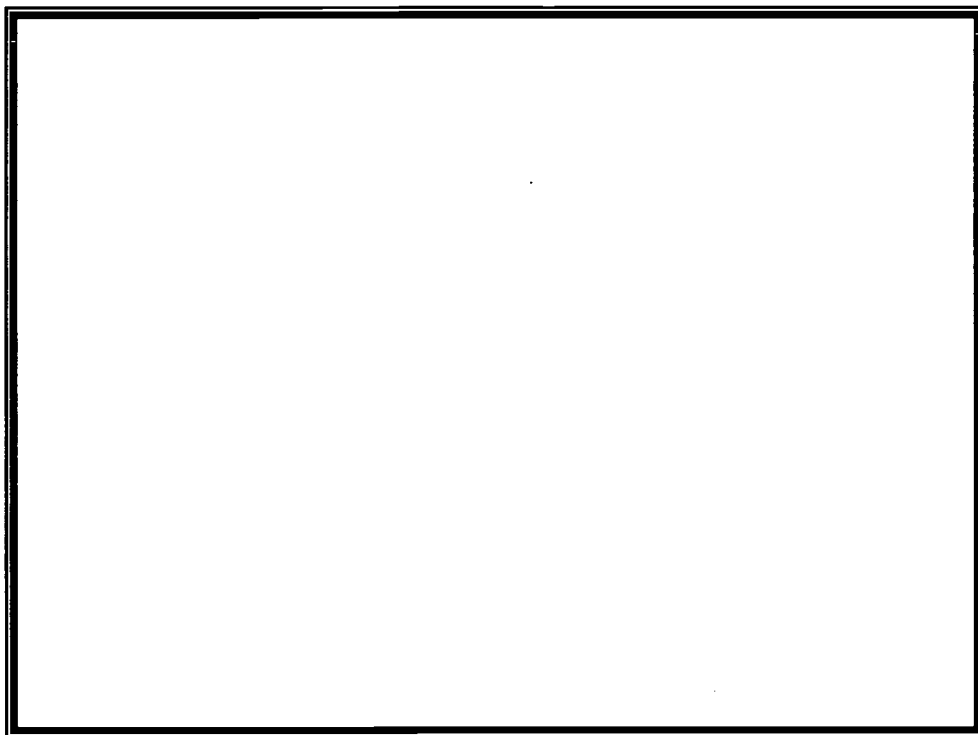
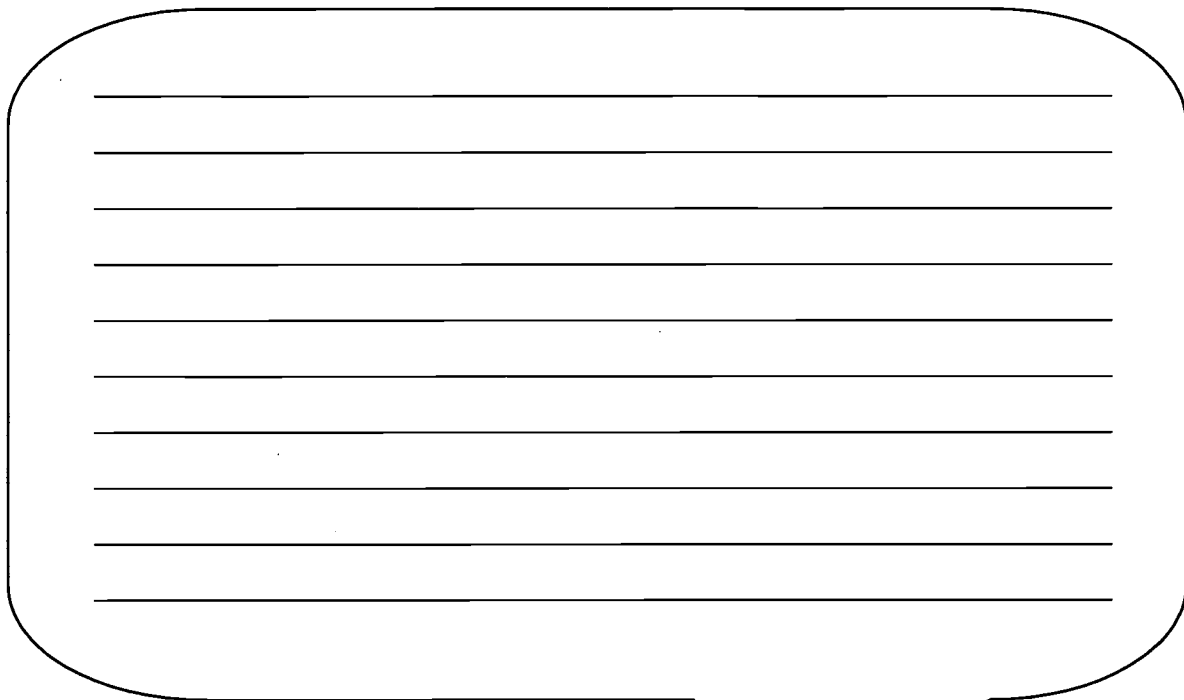
_____ що робити?

і _____ що робити? Люди мене

_____ що роблять?

**Б. Тепер напиши про свого хороброго героя й нарисуй його портрет.
Представ його у класі.**

ВПРАВА 7. ПЛАВЧИХА ТРЕНУЄТЬСЯ

Прочитай подану нижче статтю. Потім напиши відповіді на запитання повними реченнями.

Двадцятидворічна болгарська плавчиха Маріта Пелихова першою серед жінок пропливла 40 кілометрів у двадцятип'яти-метровому басейні. Заплив розпочала о шостій годині вранці й закінчила о пів до шостої ввечері. Маріта має намір першою серед болгар подолати протоку Ля-Манш, що знаходиться між Англією та Францією.

1. Скільки років Маріті Пелиховій? _____
2. У якій країні вона живе? _____
3. Де вона плавала? _____
4. Яка довжина басейну? _____
5. Скільки Маріті треба було часу, щоб пропливти 40 кілометрів? _____

6. Чому вона це зробила? _____

7. Який вона має намір? _____
8. Де знаходиться протока Ля-Манш? _____
9. Підбери та обведи колом слова, які найкраще описують Маріту.

а) хоробра	д) боязка
б) горда	е) сильна
в) добра	є) працелюбна
г) витривала	ж) заздрісна
г) жахлива	з) ледача
10. Напиши одне речення, уживаючи слова, які ти вважаєш найкраще описують Маріту.

ВПРАВА 8. БОРОТЬБА З ВОВКОМ

А. Прочитай оповідання.

БОРОТЬБА З ВОВКОМ

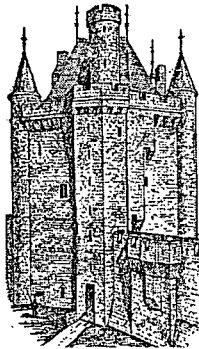
Одного разу граф Лонай повернувся з панами з ловів. З великим галасом усі під'їхали до замку. Залізні ворота залишилися відчинені. Уся родина графа вийшла зустрічати гостей. Звичайно собаки, що охороняли замок, вільно бігали по саду, але цього дня із-за гостей їх прив'язали. Гості розповідали про різні ловецькі пригоди. Графиня уважно слухала їх.

У цей час маленька дочка графа, Шарлота, зійшла кам'яними сходами в сад. Вона почала там бігати й бавитися.

По той бік мурів блукали голодні вовки. Звичайно ці хижі звірі бояться людей і тікають від них, але голод пригнав їх до людської оселі.

Раптом пролунав страшний крик графині. Такий крик може видати лише материнське серце. Вона тремтіла зі страху й показувала рукою на місце, де стояла Шарлота.

Величезний вовк увійшов через відчинені ворота до саду. Тепер він тихенько підкрадався до дівчинки. От-от кинеться на неї й розірве...

Граф вибіг на ґанок. Він розгубився й не знав, що робити.

— Мою рушницю! Мою рушницю! — кричав він, наче без рушниці й хоробрости не мав.

Перелякані гості розгублено дивилися на графа й не рухалися з місця.

Зовсім несподівано звідкись вискочив Степанко, слуга графа, і став між Шарлотою й вовком. Обома руками стиснув він горло дикого звіра. Потім сильним розмахом кинув його до землі й так пробував тримати його всім тілом. Та вовк був сильніший за хлопця. Вовк вирвався з його рук і сказано почав гризти Степанкові груди, обличчя...

Тут пролунав постріл. Граф нарешті знайшов свою рушницю, а з нею й тям. Куля влучила вовкові в голову. Мертвий звір упав на землю.

Б. Виконай вправу.

Зазнач знаком (✓) ті прикметники, які описують наступних персонажів з оповідання.	Підбери з тексту речення, частини речення або окремі слова, які підтвердили б твою думку.
<p>мати</p> <div data-bbox="263 506 365 615"></div> <p>жахлива _____</p> <p>розгублена _____</p> <p>хоробра _____</p> <p>перелякана _____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>вовк</p> <div data-bbox="271 783 373 884"></div> <p>жахливий _____</p> <p>розгублений _____</p> <p>хоробрий _____</p> <p>переляканий _____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>Степанко</p> <div data-bbox="255 1024 388 1161"></div> <p>жахливий _____</p> <p>розгублений _____</p> <p>хоробрий _____</p> <p>переляканий _____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>граф</p> <div data-bbox="279 1339 393 1476"></div> <p>жахливий _____</p> <p>розгублений _____</p> <p>хоробрий _____</p> <p>переляканий _____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p>гості</p> <div data-bbox="247 1581 428 1759"></div> <p>жахливі _____</p> <p>розгублені _____</p> <p>хоробрі _____</p> <p>перелякані _____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

В. Прочитай подані нижче слова. Потім упиши відповідні слова в речення.

величезний	ґанок	ловів	рятувати
весело	допоміг	перелякано	собаки
ворота	жахливий	розгублений	тремтіла
голод	замок	рушницю	хоробрий

1. Степанко — _____ хлопець.
2. Гості _____ розповідали про різні ловецькі пригоди.
3. Собаки, що охороняли _____, були прив'язані.
4. Крізь _____ до саду забіг вовк.
5. Графиня _____ закричала.
6. Степанко кинувся _____ Шарлоту.
7. _____, _____ вовк накинувся на Степанка.
8. _____ граф бігав без тям й не знав, що робити.
9. Нарешті граф знайшов _____ й вистрілив у вовка.
10. Батько Шарлоти _____ хлопцеві побороти вовка.
11. Граф повернувся з панами з _____.
12. Звичайно _____ охороняли замок.
13. _____ загнав диких вовків до людей.
14. Перелякана графиня _____ зі страху.
15. Гості вибігли на _____, коли почули крик графині.

ВПРАВА 9. ПРИСЛІВ'Я ПРАВДУ КАЖЕ

Український народ має багато прислів'їв про хоробрість, тому що хоробрість завжди шанували в народі. Ось деякі з них:

1. *Хороброго й куля боїться.*

2. *Будь хоробрим не язиком, а ділом.*

3. *Хоробрий помирає один раз, а боягуз сто разів.*

А. Поясни значення кожного прислів'я.

1. _____

2. _____

3. _____

Б. Вибери прислів'я, яке тобі найкраще подобається. Нарисуй комікс, до якого підійшло б це прислів'я.

--	--	--	--

ВПРАВА 10. ПІДБЕРИ СИНОНІМИ

До кожного слова в першому стовпчику підбери відповідний синонім та впиши його у другий стовпчик. У разі потреби подивись у словник наприкінці цього зошита.

страшний
важкий
жвавий
відважний
крутий
гукати

покіт
шматок
яр
гелікоптер
ситуація
мотузка

перестрашений
застерігати
спасати
підтримувати
узгоджувати
думка

СЛОВО	СИНОНІМ
<i>Приклад: тяжкий</i>	<i>важкий</i>
1. хоробрий	
2. жахливий	
3. переляканий	
4. стрімкий	
5. швидкий	
6. ущелина	
7. схил	
8. линва	
9. ідея	
10. уламок	
11. вертоліт	
12. становище	
13. рятувати	
14. кликати	
15. координувати	
16. попереджувати	
17. підстраховувати	

Вправа II. Створи словосполучення

А. З'єднай лініями прикметники з відповідними іменниками, щоб вийшли змістовні словосполучення. Не забудь поставити прикметники у правильній граматичній формі. Для цього зверни увагу на рід іменників.

Наприклад: жахлив а — катастрофа
-ий, -а, -е, -і

1. рятувальн ий, -а, -е, -і

замок

2. хоробр ий, -а, -е, -і

пожежник

3. голосн ий, -а, -е, -і

линва

4. крут ий, -а, -е, -і

служба

5. міцн ий, -а, -е, -і

прислів'я

6. старовинн ий, -а, -е, -і

вибух

7. народн ий, -я, -є, -і

схил

8. глибок ий, -а, -е, -і

ущелина

Б. Запиши новоутворені словосполучення на лінійках.

Наприклад: жахлива катастрофа

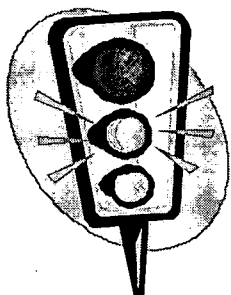
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

В. Склади речення з новоутвореними словосполученнями.

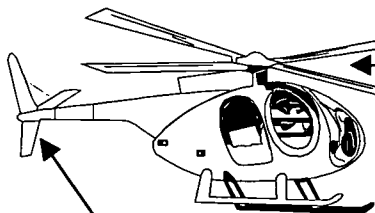
Наприклад: Авто поїхало на червоне світло та створило жахливу катастрофу.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

ВПРАВА 12. ПІДПИШИ РИСУНКИ

Що це?

1. _____

3. _____

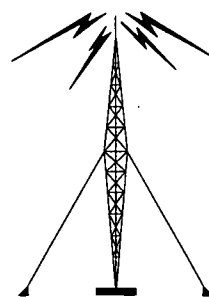
2. _____

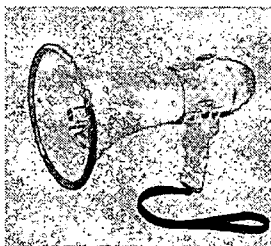
4. _____

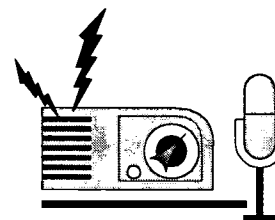
5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

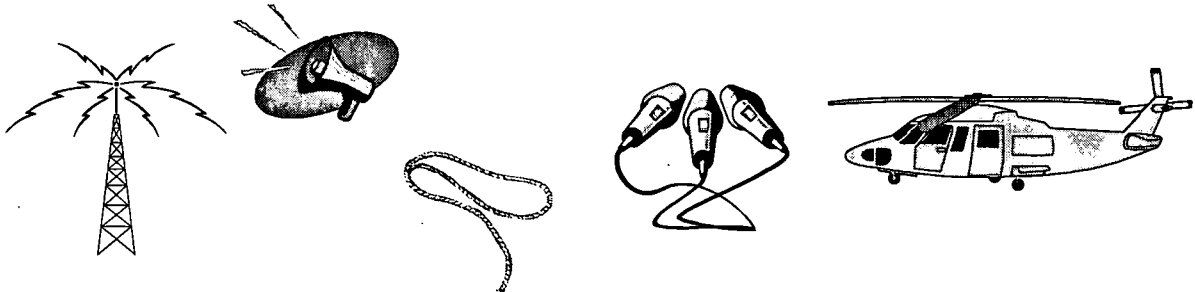

10. _____

ВПРАВА 13. СКАЖИ ОДНИМ СЛОВОМ

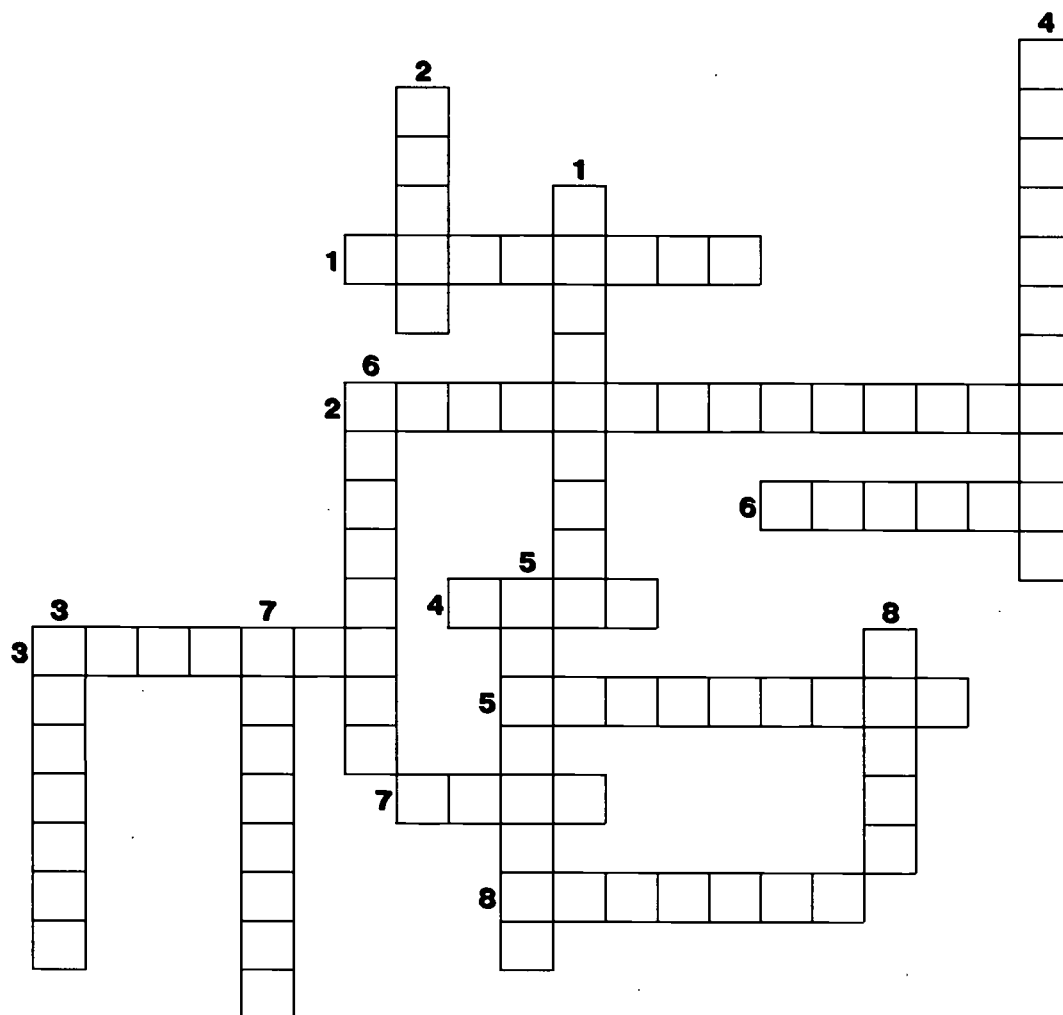
Прочитай пояснення. Потім напиши на лінії назву предмета одним словом. Якщо треба, подивись у словник наприкінці цього зошита.

1. Прилад, що вдягається на вуха для слухання радіопередач.
Це _____.
2. Прилад для підсилення людського голосу.
Це _____.
3. Прилад, що передає інформацію на відстань.
Це _____.
4. Прилад на спеціальних автомобілях, що звертає увагу на себе.
Це _____.
5. Прилад, який приводить у рух мотор літака чи вертолета.
Це _____.
6. Прилад, що підіймається вгору без розбігу й може літати.
Це _____.
7. Прилад для передачі звуків на велику відстань або для підсилення звуків.
Це _____.
8. Прилад, що ловить радіохвилі під час радіопередачі.
Це _____.
9. Людина, що рятує когонебудь у біді чи небезпеці.
Це _____.
10. Дуже міцна товста мотузка.
Це _____.

ВПРАВА 14. КРОСВОРД

Розв'яжи кросворд.

По горизонталі		По вертикалі	
1	не могли відразу вирішити, що робити	1	ситуація
2	прилад, який передає інформацію на відстань	2	купа снігу, каміння, землі й т. п., що звалилася з гори
3	прилад, який виблискує, щоб звернути на себе увагу	3	прилад, що підсилює людський голос
4	думка про щонебудь	4	який може заподіяти яексь нещастя
5	який має рану на якійсь частині тіла	5	підтримка в чомунебудь
6	відбиті шматки чогось	6	допомагати комунебудь у небезпеці
7	свідомість	7	гелікоптер
8	гучно	8	розрив з дуже сильним звуком і великою руйнівною силою

Вправа 15. Знахідний відмінок

Запам'ятай!

Коли відповідаємо на запитання *Кого?* або *Що?*,
уживаємо знахідний відмінок.

Приклад: *Кого ти бачив на концерті?*

однина

дівчина — дівчину

дід — діда

учитель — учителя

тато — тата

множина

дівчата — дівчат

діди — дідів

учителі — учителів

тати — татів

Що ти читав у бібліотеці?

однина

книжка — книжку

поезія — поезію

журнал — журнал

розповідь — розповідь

множина

книжки — книжки

поезії — поезії

журнали — журнали

розповіді — розповіді

Напиши відповіді на запитання повними реченнями. Не забудь поставити подані іменники у знахідному відмінку.

Наприклад: *Кого ви слухали на концерті?*

а) *Ми слухали співака.*

б) *Ми слухали акторку.*

1. Кого ваша рятувальна служба вчора врятувала?

а) чоловік

б) жінка

а) _____

б) _____

2. Що вертоліт спустив у вузьку ущелину?

а) линва

б) радіопередавач

а) _____

б) _____

3. Кого треба викликати під час якоїсь небезпеки?

- а) пожежники
- б) лікарі

а) _____

б) _____

4. Що пілот вертолета побачив на дні ущелини?

- а) ріка
- б) сніг

а) _____

б) _____

5. Кого ти зустрічала в суботу на летовищі?

- а) герої
- б) рятувальники

а) _____

б) _____

6. Що Сергій подарував Роксолані на день народження?

- а) квітка
- б) ведмедик

а) _____

б) _____

7. Кого директор викликав до канцелярії?

- а) батьки
- б) учні

а) _____

б) _____

8. Що учні подарували вчительці наприкінці шкільного року?

- а) касетка
- б) троянда

а) _____

б) _____

Вправа 16. Підбери прийменники

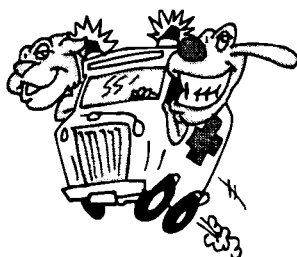
Упиши в речення відповідні прийменники.

1. Туристи переїхали автобусом _____ широку ріку.
2. Рятівники спустили _____ ущелину довгу линву.
3. Одягни навушники _____ вуха й послухай передачу.
4. Великий уламок вертолета покотився _____ дерево.
5. Працівники злякалися, коли почули _____ вибух на фабриці.
6. Швидка допомога приїде _____ п'ять хвилин.
7. Поклади мегафон _____ коробку, щоб ми його не забули.
8. Рятувальна служба не побачила потерпілих _____ густу мряку.
9. Мати побачила сина _____ дим і полум'я.
10. Я хочу подякувати пілотові _____ допомогу.
11. Ми побачимося з вами аж _____ три місяці!
12. Хто висипав усе це сміття _____ підлогу?

ВПРАВА 17. ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ?

До кожного слова в першому стовпчику підбери значення з другого стовпчика. Напиши його літеру над лінією.

1. _____ хоробрість	а) група людей, що допомагає іншим у небезпеці
2. _____ крутий	б) утриматися за щось
3. _____ надіятися	в) розрив
4. _____ рятувати	г) далеко від поверхні
5. _____ швидко	ґ) стрімкий
6. _____ ущелина	д) який не знає, що робити
7. _____ зачепитися	е) шкода
8. _____ глибоко	є) предмети та пристрої, потрібні для допомоги
9. _____ спустити	ж) дуже міцна товста мотузка
10. _____ рятувальна служба	з) охоплений страхом
11. _____ вибух	и) подати зверху вниз
12. _____ схил	і) казати комусь, що робити
13. _____ жаль	ї) наперед повідомляти когонебудь про щось
14. _____ переляканий	й) страшний
15. _____ полум'я	к) те, що треба зробити
16. _____ рятувальне спорядження	л) скоро
17. _____ уламки	м) гучно
18. _____ жахливий	н) витягуючись, діставати щонебудь
19. _____ линва	о) допомагати комусь у небезпеці
20. _____ попереджувати	п) вірити, що все буде гаразд
21. _____ дотягнутися	р) похила, спадиста поверхня якоїсь місцевості
22. _____ голосно	с) вогонь
23. _____ розгублений	т) сміливість
24. _____ стрімкий	у) не могли відразу вирішити, що робити
25. _____ вагатися	ф) вузька та глибока западина між горами
26. _____ давати вказівки	х) шматки
27. _____ обов'язок	ц) дуже крутий
28. _____ самостійно	ч) без допомоги інших
29. _____ неприємний	ш) зомлілий
30. _____ підбадьорювати	щ) підіймати в когось дух чи настрій

А. За допомогою поданої нижче діяграми напиши короткий життєпис сучасного героя або сучасної героїні. Ця особа повинна бути хороброю й винятковою. Для дослідження можна використати інформацію з бібліотеки, інтернету, газет, журналів і т. п.

Життєпис: _____

Ім'я та прізвище героя/героїні _____

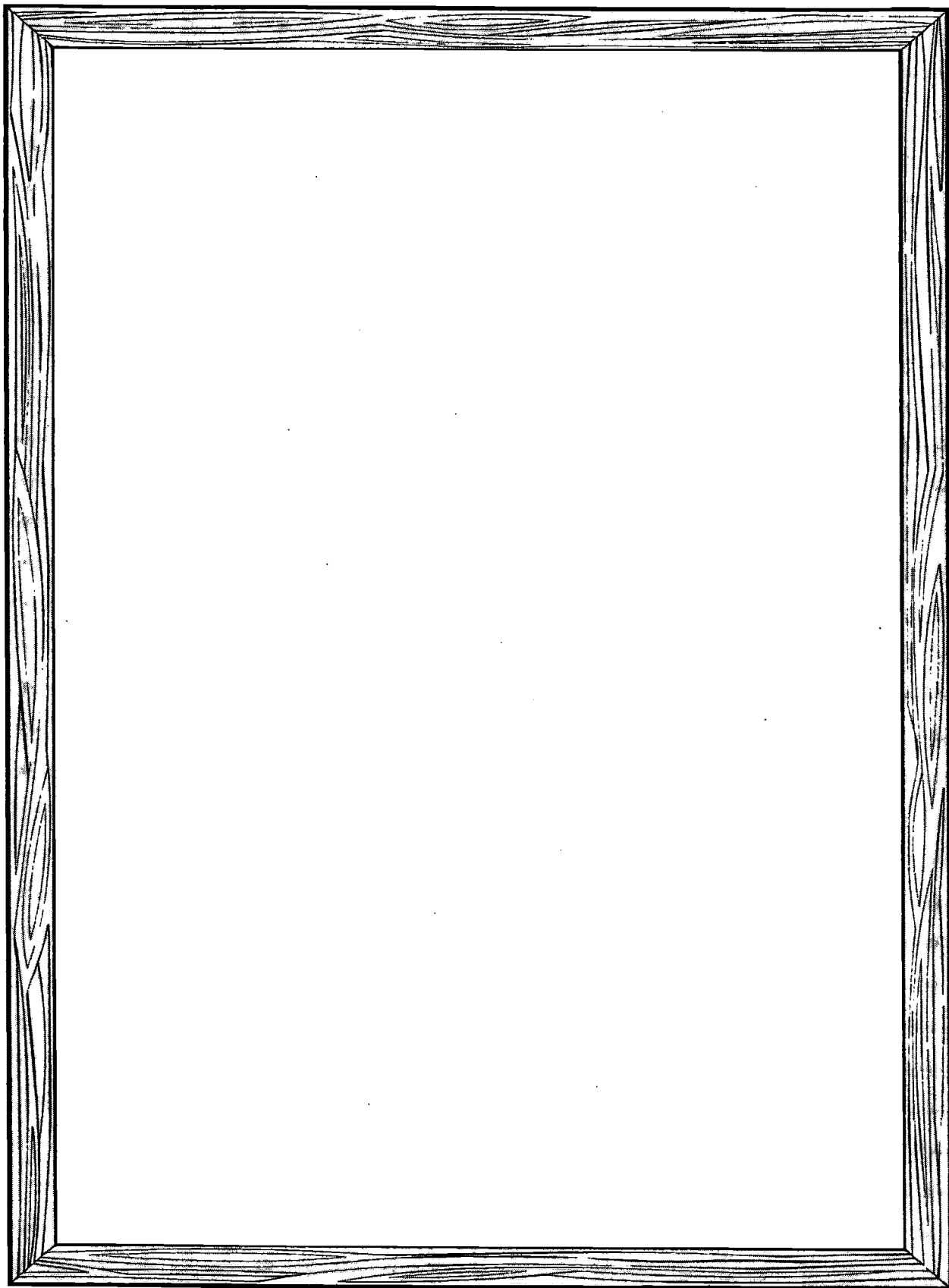
Хто мав вплив на цю особу? (Поясни, як і коли це сталося).

Чому ти вважаєш цю особу героєм/героїнею? Як вона виявила свою хоробрість і винятковість?

Додаткові відомості:

Б. Зорганізуй зібрану вище інформацію й напиши внизу доповідь про цю особу. На наступній сторінці нарисуй її портрет або щось таке, що стосується цієї особи. Представ класі свого героя/свою героїню.

A large rectangular area with horizontal lines for writing, resembling a notebook page. The left side of the rectangle has a spiral binding, indicated by a series of loops. The lines are evenly spaced and extend across the width of the rectangle.

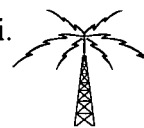

СЛОВНИК

антена (іменник) — спеціальний прилад, що ловить радіохвилі під час радіопередачі.

У мене на авті є **антена**, щоб краще було чути радіо.

(антенний, -а, -е, -і)

вагатися (дієслово) — не знати, що робити; роздумувати, що робити.

Маруся стояла біля хати й **вагалася** заходити, бо знала, що батько дуже сердитий.

(вагання)

вертоліт (іменник) — те саме, що гелікоптер; літальний апарат, що може підійматися в повітря вертикально, без розбігу.

Вертоліт забирає людей з корабля, який потопав у Тихому океані.

вибух (іменник) — розрив із сильним звуком і великою руйнівною силою.

У нас довго не було світла через **вибух** на електростанції.

(вибухати; вибуховий, -а, -е, -і)

витривалий, -а, -е, -і (прикметник) — міцний; який може витримати велике фізичне й моральне напруження.

Щоб пройти пішки 12 кілометрів за 2 години, треба бути **витривалою** людиною.

(витривалість)

вказівка (іменник) — інструкції; порада.

Учитель дав учням **вказівки**, як зробити домашнє завдання.

(вказувати)

ворота (іменник) — проїзд або прохід, що його закривають; брама.

Король на коні заїхав на подвір'я замку крізь відкриті **ворота**.

(воротар)

ГОЛОСНО (прислівник) — із сильним звуком; гучно; чуто.

Мій брат упав і так **голосно** заплакав, що його почули наші сусіди.

(голос; голосний, -а, -е, -і)

ДОПОМОГА (іменник) — підтримка в чомунебудь; захист, порятунок у біді.

Після торнадо багато людей прийшло на **допомогу** потерпілим.

(допомагати; допоміжний, -а, -е, -і)

жаль (іменник) — почуття горя, смутку, журби, печалі; співчуття до когонебудь.

Мені дуже *жаль*, що в тебе померла бабуся.
(жаліти; жалісний, -а, -е, -і)

жахливий, -а, -е, -і (прикметник) — який викликає почуття великого страху.

Мені снився *жахливий* сон, ніби мене спляють на вогні.
(жах; жахатися; жахливо)

жюрі (іменник) — група людей-спеціалістів, яка вирішує про нагороди на конкурсах, змаганнях, виставках.

Жюрі конкурсу нагородило співака грамотою та трофеєм.

замок (іменник) — великий багатий будинок; палац.

Над річкою стояв великий *замок* багатого князя.
(замковий, -а, -е, -і)

зачепитися (дієслово) — торкнутися чогонебудь; штовхнути щонебудь під час руху.

Іван *зачепився* рукою за шнур і видряпався з ями.
(зачеплений, -а, -е, -і)

ідея (іменник) — думка про щонебудь; задум, намір.

«У мене чудова *ідея*! Ходімо в кіно!» — сказала Лариса.

кликати (дієслово) — голосом чи жестом просити підійти, обізватися, наблизитися; гукати.

Малий Юрко заблукав у лісі й голосно *кликав* маму.
(кликання; кликаний, -а, -е, -і)

координувати (дієслово) — взаємозв'язувати; погоджувати.

Пожежники *координували* свої дії з поліцією й лікарями, коли гасили велику пожежу в літаку.

(координація; координований, -а, -е, -і)

куля (іменник) — маленький набій для стрільби із зброї.

Куля влучила вовкові в ногу й поранила його.

линва (іменник) — дуже міцна товста мотузка з волокон або дроту.

Тато обв'язався *линвою* й поліз ремонтувати дах на нашій хаті.
(линвовий, -а, -е, -і)

лови (іменник) — полювання на звірів чи птахів.

У суботу ми їдемо на **лови** вовків.

(ловити; ловець; ловецький, -а, -е, -і)

мегафон (іменник) — спеціальний пристрій для підсилення людського голосу.

Поліцист говорив у **мегафон**, щоб авто зупинилося.

мигавка (іменник) — спеціальний прилад на пожежних, поліцейських і рятувальних автомобілях, щоб звернути увагу до себе.

По вулиці швидко їхало пожежне авто з увімкнутими **мигавками**.

(мигати; мигальний, -а, -е, -і; мигання)

мікрофон (іменник) — прилад для передачі звуків на велику відстань або для підсилення звуків.

Новообраний президент України підступив до **мікрофону** й почав свою промову.

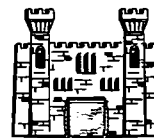
(мікрофонний, -а, -е, -і)

мур (іменник) — висока кам'яна або цегляна стіна навколо чогось.

Навколо князівського замку стояв кам'яний **мур**.

(мурований, -а, -е, -і; мурувати)

навушники (іменник) — спеціальний пристрій, що надівається на вуха для слухання звукопередач.

Славко надів **навушники** та ввімкнув радіо.

наслідок (іменник) — результат; те, що виходить з чогонбудь.

Весняні дощі мали дуже погані **наслідки** — нашу хату залило водою.

небезпечний, -а, -е, -і (прикметник) — який загрожує життю чи здоров'ю; який може заподіяти щось неприємне або якесь нещастя.

Ця ріка **небезпечна**, бо в ній дуже бурхлива вода.

(небезпека; небезпечно)

непритомний, -а, -е, -і (прикметник) — який утратив свідомість; зомлілий.

Оксана поламала руку та впала **непритомною** від болю.

(непритомність; непритомно; непритомніти)

несподівано (прислівник) — раптово; непередбачено.

Ми збиралися піти на прогулянку, але **несподівано** до нас прийшла бабуся, і ми залишилися вдома.

(несподіванка; несподіваний, -а, -е, -і; несподіваність)

обвал (іменник) — купа снігу, землі, каміння й т. п., що звалилася з гори.

У горах інколи бувають небезпечні **обвали** снігу чи каміння.

(обвалений, -а, -е, -і; обвалюватися)

обв'язатися (дієслово) — обмотатися чимнебудь, зав'язуючи кінці.

«Коли будеш спускатися з гори, **обв'яжись** лямкою, щоб ти не впав», — сказав інструктор хлопцеві.

(обв'язаний, -а, -е, -і)

обов'язок (іменник) — те, чого треба дотримуватися; те, що слід безвідмовно виконувати.

Обов'язок лікаря — допомогти хворому, навіть якщо хворий — його ворог.

(обов'язковий, -а, -е, -і; обов'язково)

переляканий, -а, -е, -і (прикметник) — охоплений сильним почуттям страху.

Перелякана Маруся сильно плакала, бо на неї голосно гавкав великий собака.

(переляк; перелякатися; перелякано)

підбадьорювати (дієслово) — поліпшувати комусь настрій; додавати комунебудь сили, енергії, упевненості, сміливості щось зробити.

Учитель **підбадьорював** своїх учнів перед іспитом.

(підбадьорливий, -а, -е, -і; підбадьорливо; підбадьорювання)

підстраховувати (дієслово) — допомагати, підтримувати когонебудь, щоб запобігти нещасним випадкам при виконанні чогонебудь.

Інструктор **підстраховував** хлопця, який спускався на лямці по слизькій, стрімкій горі.

полум'я (іменник) — вогонь, що підіймається над предметом, який горить.

Настя сиділа біля ватри та гріла руки над самим **полум'ям**.

(полум'яний, -а, -е, -і; полум'яніти; полум'яно)

попереджувати (дієслово) — наперед повідомляти когонебудь про щось; застерігати когонебудь від чогось.

По радіо **попереджували**, що завтра буде сильний дощ.

(попередження; попереджений, -а, -е, -і)

поранений, -а, -е, -і (*прикметник*) — той, хто має якусь рану (поріз, простріл, перелом, удар і т. п.).

Мисливець вистрілив з рушниці й **поранений** звір упав на землю.
(поранити)

пороги (*іменник*) — великі камені, що порушують спокійну течію ріки.

Ця ріка має великі **пороги**, тому по ній важко пливати човном.
(порожистий, -а, -е, -і)

пригнутися (*дієслово*) — нахилитися до чогонебудь; зігнути спину та плечі.

«Зараз буде вибух! **Пригнись** до землі!» — закричав Сергій до Степана.
(пригнутий, -а, -е, -і)

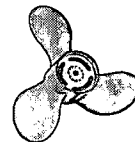

прислів'я (*іменник*) — мудрий народний вислів, який нас чогось повчає.

Українське народне **прислів'я** каже: «Не одяг красить людину, а добрі діла».

пропелер (*іменник*) — пристрій, який приводить у рух мотор літака чи вертолета (гелікоптера).

Пропелер почав обертатися, мотор завівся, і вертоліт злетів.
(пропелерний, -а, -е, -і)

радіопередавач (*іменник*) — пристрій для передавання інформації на відстань за допомогою радіохвиль.

Рятівники через **радіопередавач** викликали вертоліт для допомоги потерпілим.
(радіопередача)

розгублений, -а, -е, -і (*прикметник*) — той, який утратив рішучість від страху, сорому чи хвилювання; той, хто не знає, що робити.

Хата горіла, а **розгублений** батько стояв на вулиці й не рухався.
(розгубитися; розгублено)

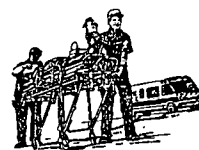

рятівник (*іменник*) — той, хто рятує або врятував когонебудь з біди.

Рятівники врятували багато людей під час землетрусу.
(рятувати; рятувальний, -а, -е, -і)

рятувальна служба (*словосполучення*) — група людей, що має спеціальне спорядження й допомагає людям у біді.

На місце торнадо виїхала **рятувальна служба**, щоб допомогти людям.

рятувати (дієслово) — допомагати комунедь, коли є загроза смерти; захищати когось або щось від небезпеки.

Оксана кинулася **рятувати** маленького хлопчика, який упав з човна в озеро.
(рятування; рятівник; рятувальний, -а, -е, -і)

спорядження (іменник) — предмети та пристрої, необхідні для чогонедь.

Рятувальна служба Канади має сучасне **спорядження** для допомоги людям у біді.
(споряджати; споряджений, -а, -е, -і)

становище (іменник) — обставини, умови, в яких хтонебудь перебуває.

Становище пораних хлопців у глибокій ущелині було дуже тяжке.

стрімкий, -а, -е, -і (прикметник) — дуже крутий; по якому дуже тяжко вилізти або злізти.

Стіни ущелини були **стрімкі**, як стіна.
(стрімко; стрімкість)

схил (іменник) — похила поверхня чогонедь.

Рятувальна служба спустилася до пораненої дівчини по крутих **схилах** ущелини.

тяма (іменник) — здатність розуміти щонедь; розум; свідомість; кмітливість.

Юрко загубив **тяму** й не знав, що робити чи казати.
(тямити; тямкий, -а, -е, -і)

ударитися (дієслово) — настовхнутися під час руху на щонедь.

Неуважний водій **ударився** автом об дерево, що росло при дорозі.
(удар; ударений, -а, -е, -і)

уламки (іменник) — відбиті, відламані шматки чогонедь.

Після вибуху **уламки** вертолета впали на землю.

ущелина (іменник) — вузька та глибока западина між горами.

На Кавказі високі гори й темні глибокі **ущелини**.
(ущелистий, -а, -е, -і)

хоробрість (іменник) — мужність і рішучість у вчинках; уміння побороти в собі страх; відвага.

Тетяна врятувала батьків із пожежі; її винагородили за **хоробрість**.
(хоробрий, -а, -е, -і; хоробро)

ОСОБИСТИЙ СПИСОК НОВИХ СЛІВ

○	
○	
○	

НАД УЧНІВСЬКИМ ЗОШИТОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Зміни та доповнення
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ

*Члени Комітету перегляду
матеріалів з української мови для
нижчих середніх клас*
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ГІНДА
ТАРАС ДВОРНИЦЬКИЙ
ЛЮБА ІЩЕНКО
ІГОР КРИС
ТАРАС ПОДІЛЬСЬКИЙ
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
КСЕНЯ ФЕДИНА
ГАЛИНА ЦАР

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Художньо-технічне оформлення
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА
ГАЛИНА ЦАР

Обкладинка
СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД
ШЕЙН ЧЕН

Ілюстратор
КАТРИН АРКАНД

Коректори
ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
ВАЛЕРІЙ ПОЛКОВСЬКИЙ
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Програмний укладач
БОГДАН БОРУЩАК

Координатор експерименту
БОГДАН БОРУЩАК

Учителі-учасники експерименту
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОДАРКА ГІНДА
ВІРА ЛИТВИН
СЕМЕН СЕНЧИШИН

Ілюстратор
КАТРИН АРКАНД

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

THIS STUDENT ACTIVITY BOOK WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team
JOHN SOKOLOWSKI

Revisions
XENIA SKRYPNYK BUBEL

*Ukrainian Language Arts Junior
High School Review Committee*
XENIA SKRYPNYK BUBEL
AUDREY GINDA
TERRY DWORNYCKI
LUBA ESHENKO
IHOR KRYK
TARAS PODILSKY
JOHN SOKOLOWSKI
KSENIA FEDYNA
HELEN CZAR

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Production Design
VICTORIA ZUKIWSKY
HELEN CZAR

Cover Design
SONYA BURAK-BERNARD
SHANE CHEN

Illustrator
CATRINE ARCAND

Copyeditors
TATIANA NAZARENKO
VALERII POLKOVSKY
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

PILOT EDITION

Project Manager
JOHN SOKOLOWSKI

Program Developer
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Coordinator
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Teachers
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
AUDREY GINDA
VERA LYTWYN
SIMON SENCHYSHYN

Illustrator
CATRINE ARCAND

Copyeditor
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

Учнівські зошити в цій серії:

Взаємини між людьми

Людська вдача

Хоробрість

Цікавитись незнанням

Student Activity Books in This Series:

Relationships

Human Nature

Courage

Fascination with the Unknown

Учнівські зошити в серії *Коляж 2* складаються з чотирьох збірок вправ, які тематично підходять до одноіменних читанок у серії.

Зошити вміщують різноманітні вправи, що змістом та оформленням ураховують зацікавлення сучасних підлітків.

Вони розраховані на дві категорії учнів, а саме:

- а) на україномовних підлітків, які живуть поза Україною,
- б) на підлітків, які вивчають українську як другу мову, і які пройшли відповідне приготування (приблизно 1 600 годин формального навчання української мови).

Працюючи з зошитами в серії *Коляж 2*, учні набуватимуть практичного знання української мови та збагачуватимуть свій запас слів і, таким чином, будуть краще приготовані писати й розмовляти українською мовою.

Хоробрість

ВІДПОВІДІ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА

Courage

Answer Key to Student Activity Book

Уклали
Б. БОРУЩАК
О. ГІНДА
В. ЛИТВИН
Г. ЯРЕМКО

©2001 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

All rights reserved.

The primary intended audience for this publication is:

Administrators	
Counsellors	
General Audience	
Parent School Councils	
Parents	
Students	
Teachers	√

Головними користувачами цього видання будуть:

Адміністратори	
Радники	
Загальна публіка	
Шкільні батьківські ради	
Батьки	
Учні	
Учителі	√

Pilot edition published 1990.

Printed in Canada.

Alberta Learning
Learning and Teaching Resources Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427-2984; Fax: (780) 422-0576
Internet: <http://ednet.edc.gov.ab.ca>

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Learning and Teaching Resources Branch.
Khorobrist' : vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta = Courage : answer
key to student activity book / compiled by Bohdan Boruszczak ... [et al.].

ISBN 0-7785-1290-8

I. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and
languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Boruszczak,
Bohdan. II. Title. III. Title: Courage: answer key to student activity book.
IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

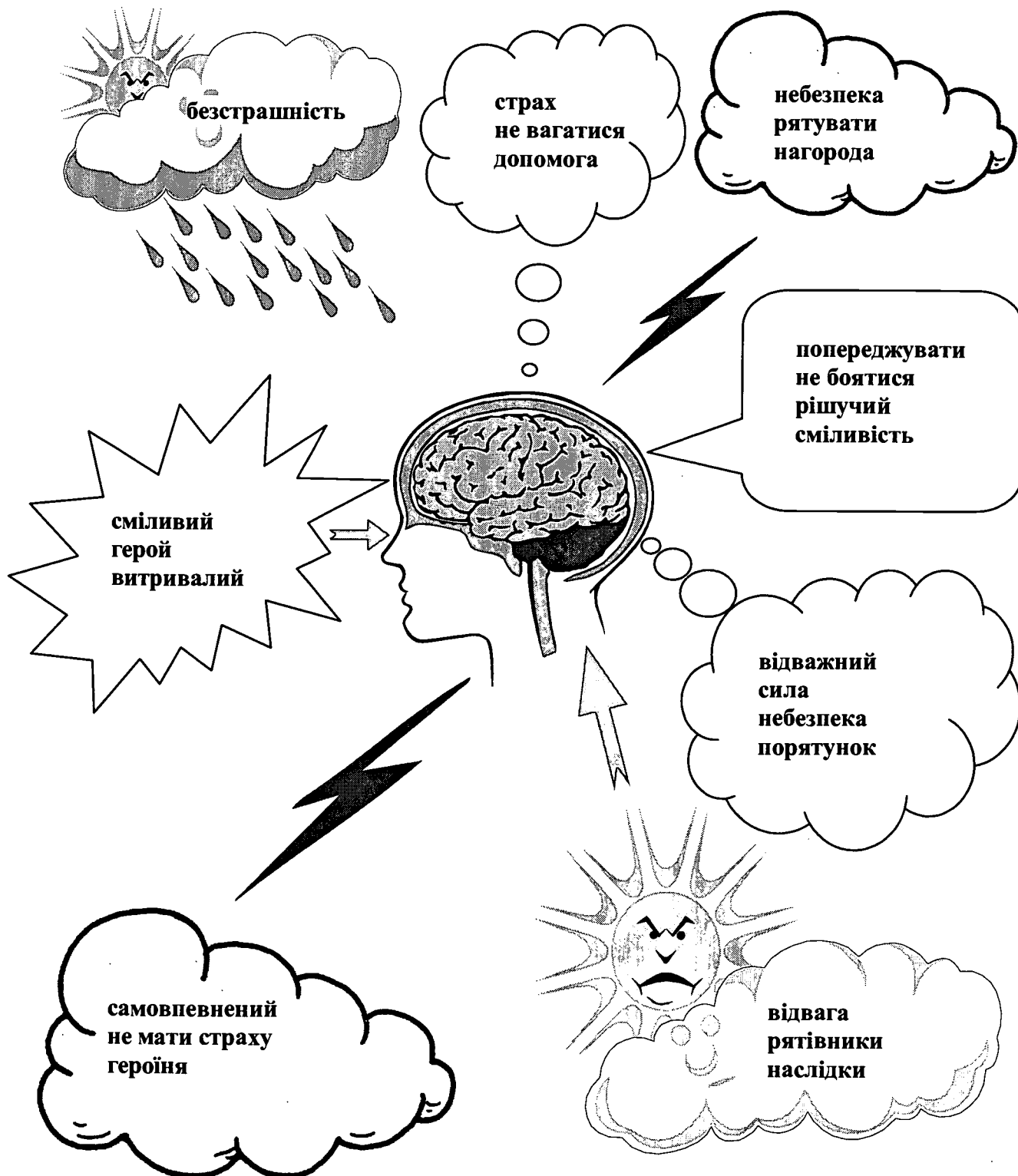
PG3811.A333 2001

491.79

Вправа 1. Мозкова атака

Індивідуальна або групова робота.

Можливі відповіді:

Вправа 2. Хоробрість

А. Групова робота.

Б. Індивідуальна робота.

Можливі відповіді:

Сторінка 3

Слово/Фраза	Значення/Синонім
глибоко	далеко від поверхні
голосно	не тихо; гучно
допомагати	подавати допомогу комунедь
кликати на допомогу	кричати; просити помочи
крутий	стрімкий
переляканий	настрашений
підбадьорювати	поліпшувати комусь настрій; заохочувати когось щось зробити
поранений	покалічений; який має рану
рятувати	усувати загрозу смерти чи знищення для когонебудь
стрімкий	крутий
тяжке становище	погані обставини, умови
ущелина	вузька та глибока западина між горами

Сторінка 5

вертоліт	гелікоптер
мигавка	виблискуюче світло на спеціальних автомобілях
рятівники	люди, які рятують когонебудь від біди
рятувальна служба	група людей, яка допомагає комунедь у біді
рятувальне спорядження	предмети та пристрої для рятування
швидко	жваво; дуже рухливо

Сторінка 7

антена	спеціальний прилад, що ловить радіохвилі
зв'язок по радіо	розмова з кимнебудь на радіохвилях
знайти	шукаючи, виявити щонебудь або когонебудь
координувати свої дії	плянувати з кимось іншим, як, що й коли щось робити
мікрофон	прилад для передачі звуків на велику відстань або для підсилення звуків
навушники	пристрій, що надівається на вуха для слухання звукопередач
радіопередавач	пристрій для передавання інформації на відстань за допомогою радіохвиль
урятувати	допомогти комунедь у небезпеці

Сторінка 9

давати вказівки	казати комунебудь, що робити; давати інструкції
закороткий	коротший, ніж потрібно; недосить довгий
линва	дуже міцна товста мотузка
мегафон	пристрій для підсилення людського голосу
надія	віра в те, що здійсниться щось потрібне, бажане, приємне
спустити	перемістити зверху вниз; опустити нижче

Сторінка 11

досягати	дотягуватися, доторкатися до чогонебудь
дотягнутися	витягуючись, діставати щонебудь
зависоко	вище, ніж потрібно; надто високо
занизький	нижчий, ніж потрібно; надто низький
неможливо	не можна зробити, здійснити, виконати

Сторінка 13

втратити керування	загубити контроль над чимось
зблизько	ближче, ніж потрібно; надто близько
зачепитися	торкнутися чогонебудь
знизитися	опуститися нижче
необережно	незважаючи на можливу небезпеку; необачно
попереджувати	наперед повідомляти когонебудь про щось
пропелер	пристрій, який приводить у рух мотор вертолета, літака й т. п.
ударитися	наштовхнутися на щонебудь під час руху
хвіст вертолета	задня частина вертолета

Сторінка 15

вибух	розрив із сильним звуком і великою руйнівною силою
пригнутися	нахилитися; зігнути спину та плечі
розбитися	розділитися на шматки, ударяючись об щось тверде
ударитися об скелю	наштовхнутися під час руху на гору

Сторінка 17

жаль	почуття горя, смутку, журби, печалі
жахливий	який викликає почуття великого страху
катастрофа	раптова подія з важкими трагічними наслідками
перелякатися	відчути страх
полум'я	вогонь, що підіймається над предметом, який горить
розгублений	той, хто не знає, що робити
уламки	відламані шматки чогонебудь

Сторінка 19

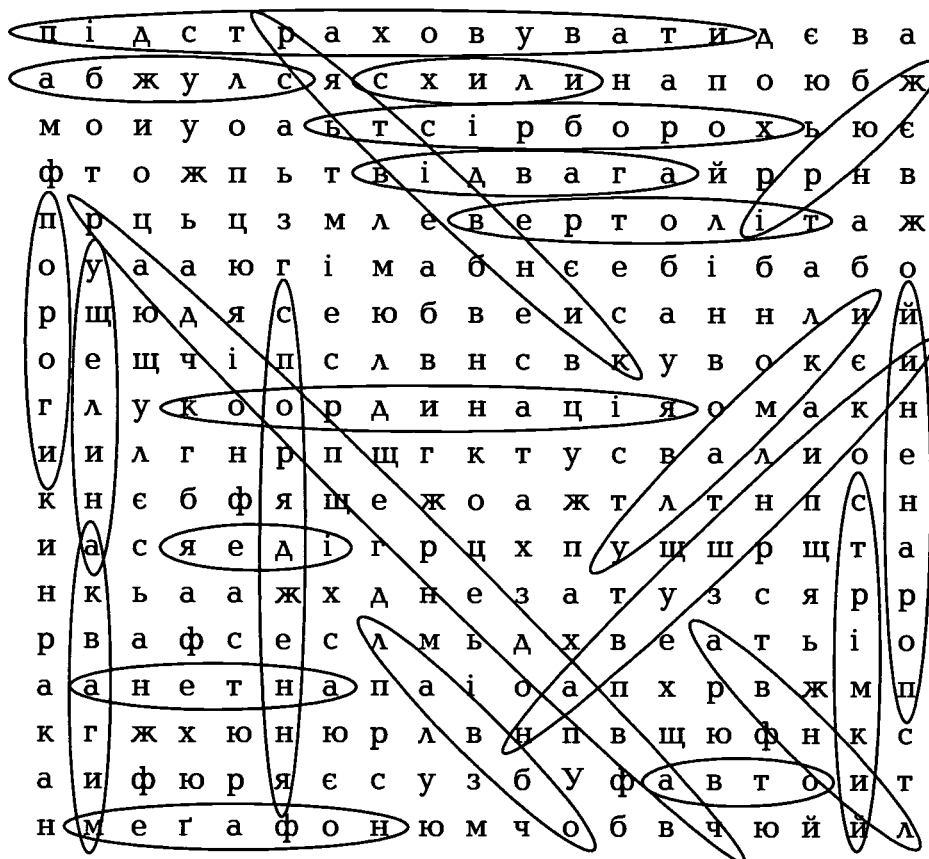
вагатися	роздумувати, що робити; не знати, що робити
надія на порятунок	сподівання, що буде допомога
наслідок	результат
нова ідея	думка, яка відрізняється від попередніх думок
підбадьорювати	додавати комунібудь упевнености, сміливости щось зробити
поспішати	старатися якнайшвидше зробити щонебудь; квапитися

Сторінка 21

міцно триматися	схопившись за щонебудь, сильно держатися
небезпечний	який загрожує життю чи здоров'ю; який може заподіяти нещастя
обв'язатися лінвою	зав'язати навколо себе мотузку
обережно	стримано; обдуманно; обачно
обов'язок	те, чого треба дотримуватися
підстраховувати	допомагати, підтримувати когонебудь, щоб запобігти нещасним випадкам при виконанні чогонебудь
рятувати	допомагати комунібудь у небезпеці
самостійно	без допомоги; своїми силами
спускатися	переміщатися зверху вниз; опускатися
хоробрість	відвага; вміння побороти в собі страх

Вправа 3. Знайдислово

А.

Б. авто

антена

вертоліт

відвага

жюрі

ідея

координація

линва

мегафон

мигавка

наушники

обвал

підстраховувати

поранений

пороги

радіопередавач

рятівник

служба

спорядження

стрімкий

схили

уламки

ущелина

хоробрість

Вправа 4. Нагорода найхоробрішій людині

Індивідуальна робота.

Вправа 5. Гра-мішанка

1. хоробрість = 61
2. рятівник = 20
3. ущелина = 13
4. антена = 9
5. допомога = 9
6. ідея = 5

Вправа 6. Лицар, козак, мушкетер, космонавт і ...

- А. Індивідуальна робота.
- Б. Індивідуальна робота.

Вправа 7. Плавчиха тренується

1. Маріті Пелиховій 21 рік.
2. Вона живе в Болгарії.
3. Маріта плавала в басейні.
4. Довжина басейну — 25 метрів.
5. Їй треба було одинадцять з половиною (або одинадцять і пів; або 11,5) годин.
6. Маріта тренувалася, щоб перепливати протоку Ля-Манш.
7. Вона хоче першою серед болгар подолати протоку Ля-Манш.
8. Протока Ля-Манш знаходиться між Англією та Францією.
9. а, г, е, є
10. Індивідуальна робота.

Вправа 8. Боротьба з вовком

- А. Індивідуальна робота.

Б. <i>мати</i> — перелякана	«Раптом пролунав страшний крик графині... Вона тремтіла зі страху...».
<i>вовк</i> — жахливий	«Вовк... сказано почав гризти Степанкові груди, обличчя...».
<i>Степанко</i> — хоробрий	«...звідкись вискочив Степанко... і став між Шарлотою й вовком... Обома руками стиснув він горло дикого звіра. Потім сильним розмахом кинув його до землі...».
<i>граф</i> — розгублений	«Граф вибіг на ганок. Він розгубився й не знав, що робити».
<i>гості</i> — перелякані; розгублені	«Перелякані гості розгублено дивилися на графа...».

- В. 1. Степанко — **хоробрий** хлопець.
- 2. Гості **весело** розповідали про різні ловецькі пригоди.
- 3. Собаки, що охороняли **замок**, були прив'язані.
- 4. Крізь **ворота** до саду забіг вовк.
- 5. Графиня **перелякано** закричала.
- 6. Степанко кинувся **рятувати** Шарлоту.
- 7. **Жахливий, величезний** вовк накинувся на Степанка.
- 8. **Розгублений** граф бігав без тями й не знав, що робити.
- 9. Нарешті граф знайшов **рушницю** й вистрілив у вовка.
- 10. Батько Шарлоти **допоміг** хлопцеві побороти вовка.
- 11. Граф повернувся з панами з **ловів**.
- 12. Звичайно **собаки** охороняли замок.
- 13. **Голод** загнав диких вовків до людей.

14. Перелякана графиня тремтіла зі страху.
15. Гості вибігли на ганок, коли почули крик графині.

Вправа 9. Прислів'я правду каже

- А. Індивідуальна робота.
- Б. Індивідуальна робота.

Вправа 10. Підбери синоніми

1. хоробрий — відважний
2. жахливий — страшний
3. переляканий — перестрашений
4. стрімкий — крутий
5. швидкий — жвавий
6. ущелина — яр
7. схил — покіт
8. линва — мотузка
9. ідея — думка
10. уламок — шматок
11. вертоліт — гелікоптер
12. становище — ситуація
13. рятувати — спасати
14. кликати — гукати
15. координувати — узгоджувати
16. попереджувати — застерігати
17. підстраховувати — підтримувати

Вправа 11. Створи словосполучення

- А.
1. рятувальна	замок
2. хоробрий	пожежник
3. голосний	линва
4. крутий	служба
5. міцна	прислів'я
6. старовинний	вибух
7. народне або народні	схил
8. глибока	ущелина

- Б.
1. рятувальна служба	5. міцна линва
2. хоробрий пожежник	6. старовинний замок
3. голосний вибух	7. народне прислів'я/народні прислів'я
4. крутий схил	8. глибока ущелина

Вправа 15. Знахідний відмінок

1. а) чоловіка
б) жінку	5. а) героїв
б) рятувальників
2. а) ливу
б) радіопередавач	6. а) квітку
б) ведмедика
3. а) пожежників
б) лікарів	7. а) батьків
б) учнів
4. а) ріку
б) сніг	8. а) касетку
б) троянду

Вправа 16. Підбери прийменники

1. Туристи переїхали автобусом **через** широку ріку.
2. Рятувальники спустилися **в** ущелину довгу ливу.
3. Одягни навушники **на** вуха й послухай передачу.
4. Великий уламок вертолета покотився **під** дерево.
5. Працівники злякалися, коли почули **про** вибух на фабриці.
6. Швидка допомога приїде **за** п'ять хвилин.
7. Поклади мегафон **у** коробку, щоб ми його не забули.
8. Рятувальна служба не побачила потерпілих **через** густу мряку.
9. Мати побачила сина **крізь** дим і полум'я.
10. Я хочу подякувати пілоту **за** допомогу.
11. Ми побачимося з вами аж **через** три місяці!
12. Хто висипав усе це сміття **на** підлогу?

Вправа 17. Що це означає?

1. <u>т</u> хоробрість	а) група людей, що допомагає іншим у небезпеці
2. <u>г</u> крутий	б) утриматися за щось
3. <u>п</u> надіятися	в) розрив
4. <u>о</u> рятувати	г) далеко від поверхні
5. <u>л</u> швидко	г) стрімкий
6. <u>ф</u> ущелина	д) який не знає, що робити
7. <u>б</u> зачепитися	е) шкода
8. <u>г</u> глибоко	є) предмети та пристрої, потрібні для допомоги
9. <u>и</u> спустити	ж) дуже міцна товста мотузка
10. <u>а</u> рятувальна служба	з) охоплений страхом
11. <u>в</u> вибух	и) подати зверху вниз
12. <u>р</u> схил	і) казати комусь, що робити
13. <u>е</u> жаль	ї) наперед повідомляти когонебудь про щось
14. <u>з</u> переляканий	й) страшний
15. <u>с</u> полум'я	к) те, що треба зробити
16. <u>є</u> рятувальне спорядження	л) скоро

17. х уламки
18. й жахливий
19. ж линва
20. ї попереджувати
21. н дотягнутися

22. м голосно
23. д розгублений
24. ц стрімкий
25. у вагатися
26. і давати вказівки
27. к обов'язок
28. ч самостійно
29. ш непритомний
30. щ підбадьорювати

- м) гучно
н) витягуючись, діставати щонебудь
о) допомагати комусь у небезпеці
п) вірити, що все буде гаразд
р) похила, спадиста поверхня якоїсь місцевості
с) вогонь
т) сміливість
у) не могли відразу вирішити, що робити
ф) вузька та глибока западина між горами
х) шматки
ц) дуже крутий
ч) без допомоги інших
ш) зомлілий
щ) підіймати в когось дух чи настрій

Вправа 18. Дослідження

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

НАД ВІДПОВІДЯМИ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Зміни та доповнення
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ

*Члени Комітету перегляду
матеріалів з української мови для
нижчих середніх клас*
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ПІНДА
ТАРАС ДВОРНИЦЬКИЙ
ЛЮБА ІЩЕНКО
ІГОР КРИС
ТАРАС ПОДІЛЬСЬКИЙ
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
КСЕНЯ ФЕДИНА
ГАЛИНА ЦАР

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Художньо-технічне оформлення
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА
ГАЛИНА ЦАР

Коректори
ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
ВАЛЕРІЙ ПОЛКОВСЬКИЙ
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Програмний укладач
БОГДАН БОРУЩАК

Координатор експерименту
БОГДАН БОРУЩАК

Учителі-учасники експерименту
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОДАРКА ПІНДА
ВІРА ЛИТВИН
СЕМЕН СЕНЧИШИН

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

THIS ANSWER KEY TO STUDENT ACTIVITY BOOK WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team
JOHN SOKOLOWSKI

Revisions
XENIA SKRYPNYK BUBEL

*Ukrainian Language Arts Junior
High School Review Committee*
XENIA SKRYPNYK BUBEL
AUDREY GINDA
TERRY DWORNYCKI
LUBA ESHENKO
IHOR KRYŚ
TARAS PODILSKY
JOHN SOKOLOWSKI
KSENIA FEDYNA
HELEN CZAR

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Production Design
VICTORIA ZUKIWSKY
HELEN CZAR

Copyeditors
TATIANA NAZARENKO
VALERII POLKOVSKY
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

PILOT EDITION

Project Manager
JOHN SOKOLOWSKI

Program Developer
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Coordinator
BOHDAN BORUSZCZAK

Piloting Teachers
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNAK
AUDREY GINDA
VERA LYTWYN
SIMON SENCHYSHYN

Copyeditor
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм при Міністерстві освіти Альберти.

*Публікація матеріалів для 8-ї класи,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою*

**Методичного кабінету української мови
при Канадському інституті українських студій,
Альбертський університет,**

i

Клубу українських професіоналів і підприємців Едмонтону.

*The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was
sponsored by the*

Language Services Branch of Alberta Learning.

*The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the*

**Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,**

and the

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

U.S. Department of Education
Office of Educational Research and Improvement (OERI)
National Library of Education (NLE)
Educational Resources Information Center (ERIC)

NOTICE

REPRODUCTION BASIS

This document is covered by a signed "Reproduction Release (Blanket) form (on file within the ERIC system), encompassing all or classes of documents from its source organization and, therefore, does not require a "Specific Document" Release form.

This document is Federally-funded, or carries its own permission to reproduce, or is otherwise in the public domain and, therefore, may be reproduced by ERIC without a signed Reproduction Release form (either "Specific Document" or "Blanket").